Влада — Радам!

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради Української РСР ◆ № 24 ◆ Вівторок, 5 лютого 1991 року ◆ Ціна 5 коп.

Дякувати долі, нам є що втрачати, окрім своїх кайданів.
Хоча б і те, з чого вони виробляються.
Однак з того ж самого роблять і шаблю, і учнівське перо.
Ми обрали — перо.
І написали: руда й вугілля України належать Україні.
І вона вирішуватиме — що з цим робити й що з цього робити.
Відтак ні наша руда, ні наше вугілля — не полегшали.
Але, як кажуть, своя ноша — не тягне!

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО-Старшого.

ЦЕНТРАЛЬНИЙ Комітет Компартії України виступив із заявою, в якій дається відповідь на запитання: бути чи не бути Союзу РСР. У ній викладається його бачення цієї проблеми і шляхів її розв'язання.

У ПРИМІЩЕННІ Івано-Франківського міськвиконкому на 51-у добу припинили голодування віруючі і священнослужителі Української православної церкви. Вони вимагали окремого приміщення для своїх богослужінь. Конфлікт улагоджено. Виконком Івано-Франківської міськради передав віруючим у безплатне користування строком на три роки приміщення колишнього дитячого садка по вулиці Пушкіна.

Київська міська Рада народних депутатів прийняла рішення, яким забороняється використання на території столиці України військовослужбовців, озброєних стрілецькою зброєю.

Обговорення Указу Президента читайте на 6-й стор.

ВИМОГА ДНЯ — ЕФЕКТИВНЕ ЕКОНОМІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Л. Кравчук виступив на Всесвітньому економічному форумі в Швейцарії

Перша половина дня 2 лютого на Всесвітньому економічному форумі в м. Давосі була присвячена проблемам політичного та економічного розвитку СРСР та союзних республік. В цей час відбувалось пленарне засідання форуму на тему «Інтеграція СРСР та його союзних республік у міжнародне співробітництво», яке вів відомий політичний діяч принц Садруддін Ага Хан.

На засіданні виступили Голова Верховної Ради Української РСР Л. М. Кравчук, Голова Верховної Ради Естонії А. Ф. Рюйтель, голова Союзу наукових та промислових асоціацій СРСР А. І. Вольський, голова Ленінградської міської Ради народних депутатів А. О. Собчак.

Обговорення цих питань відбувалось за участю всіх учасників форуму і транслювалось з допомогою космічних супутників зв'язку у різні країни всіх континентів Землі.

На початку виступу А. І. Вольський зробив заяву, в якій наголосив на гуманістичних цілях Всесвітнього економічного форуму, висловив велику зацікавленість СРСР у ефективній допомозі з його боку насамперед у створенні дійового механізму переходу до ринкової економіки і запросив всіх учасників форуму на спеціально присвячений цим проблемам симпозіум, який відбудеться в Москві у червні 1991 року. Він зачитав привітання учасникам форуму від Президента СРСР М. С. Горбачова.

В ході засідання відбулась цікава, часом гостра дискусія, яка показала і спільні точки зору, і наявні розбіжності його учасників у поглядах на подальші шляхи соціально-економічного розвитку країни та республік.

Але в одному вони були єдині: економічна інтеграція як Союзу, так і його республік у світове співтовариство, активна участь у європейському процесі є сьогодні нагальною потребою дня, без реалізації якої неможливий вихід нашої економіки з того кризового стану, в якому вона опинилась.

Особливу увагу учасників форуму привернула позиція з цих питань України, як однієї з найбільших республік Радянського Союзу.

Голова Верховної Ради УРСР Л. М. Кравчук у своєму виступі відзначив, що в сучасну світову історію останнє десятиліття XX сторіччя увійде як період завершення холодної війни, перебудови та інтенсивного формування нової інтегрованої Європи. Однак розвиваються ці процеси неоднозначно і суперечливо. З одного боку — в наявності прагнення до інтеграції і створення якісно нового об'єднання європейських країн, з другого — складні відцентрові процеси в країнах Східної Європи, у т. ч. і в нашій країні, які серйозно непокоять не тільки нас, а й усе світове співтовариство.

Не буде перебільшенням сказати, що сьогодні найживотрепетніша проблема — чи бути Союзу РСР як єдиній державній структурі, а якщо бути — то на яких принципах. На жаль, однозначної відповіді на це складне питання немає ще і на Україні.

Однак більшість у парламенті виступає за збереження Союзу, але не на старих принципах, які скомпрометували себе, а за створення по суті нового Союзу, як Союзу суверенних держав, повноправних членів світового і європейського співтовариства.

Саме з цих позицій, підкреслив Л. М. Кравчук, ми оцінюємо і майбутнє місце України на світовій арені. В останньому десятилітті XX сторіччя, що почалося, наша республіка, безсумнівно, повинна остаточно вирішити свою історичну долю як суверенна держава Європи на основі вільного вибору своєї політичної та економічної системи і національного самовизначення. Без України, як і без інших суверенних держав, які входять в СРСР, європейська інтеграція не може бути завершеною, збалансованою і ефективною. Вона не має великої історичної перспективи.

Тепер у політичному, економічному і соціальному житті України відбуваються необоротні зміни. Головна з них — затвердження справжнього державного і економічного суверенітету республіки. В липні 1990 року її новий парламент прийняв історичної ваги документ — Декларацію про державний суверенітет. Усі політичні сили, представлені в парламенті, єдині в неприйнятті будь-яких спроб ігнорування цієї Декларації, звідки б вони не виходили і якими б причинами не пояснювались. А такі спроби мають місце як з боку певних сил всередині країни, так і з боку деяких політичних кіл Заходу.

Ми ще раз хотіли б підкреслити у цьому зв'язку, що Декларація про державний суверенітет є правомочною формою волевиявлення народу України. Вона спрямована на захист його корінних інтересів і ніякою мірою не ущемляє прав та інтересів інших народів.

Поряд з Декларацією про державний суверенітет важливим етапом став Закон «Про економічну самостійність Української РСР», який визначає остаточний вибір принципово нової економічної системи республіки, а саме — соціально орієнтованої ринкової економіки, проголошує різноманітність і рівність усіх форм власності, включаючи приватну власність на засоби виробництва, закріплює права республіки на проведення своєї власної економічної політики, створення власної бюджетної, податкової і банківської систем, грошової одиниці, ринку робочої сили, інвестицій і цінних паперів.

Ми сподіваємось, що цей комплекс заходів допоможе нашій республіці зайняти належне їй місце у світовій і європейській економічній співдружності. Адже сьогоднішня Україна є першою в Європі по видобутку залізної руди, випуску чавуну, сталі, мінеральних добрив, виробництву тракторів і цукру, другою — по видобутку газу і вугілля, третьою — по виробництву металообробних верстатів, електроенергії і цементу.

У той же час по душовому виробництву предметів народного споживання ми значно відстаємо від розвинутих країн. Незадоволений попит на споживчому ринку України величезний і продовжує зростати, що створює соціальну напруженість.

Однак в умовах нової відкритої економіки і міжнародної економічної інтеграції ці недоліки структурного розвитку можуть і повинні бути використані як резерви, як знову відкриті можливості.

Ми готові до широкого співробітництва в таких найважливіших пріоритетних секторах економіки, як розв'язання проблем конверсії оборонної промисловості, переробка сільськогосподарської сировини, використання мінеральних запасів, розвиток індустрії туризму, комп'ютеризації й інформатизації народного господарства та інших.

На нашу думку, реальний шлях такого співробітництва — створення спільних підприємств і вільних економічних зон, як, наприклад, Закарпатська, Одеська, Чорнобильська, Азовська, Кримська, Донецько-Криворізька.

Тепер у республіці зареєстровано 176 спільних підприємств, із них з фірмами розвинутих західних країн 120, у тому числі європейських — 82. Ми вважаємо, що це не відповідає тим великим можливостям, що їх має Україна.

Особливо важливе значення для нас мають питання, пов'язані з ліквідацією наслідків аварії на Чорнобильській АЕС. І тут ми не тільки звертаємось із закликом подати благодійну допомогу, а й сподіваємось на зацікавлену участь у цій відповідальній роботі вчених, ділових людей західних країн.

Парламент України розробляє і готується прийняти цілий пакет нових законів, які стануть достатньою правовою базою для розв'язання всіх цих проблем. Мова йде про Закон про основи зовнішньоекономічної діяльності, Зовнішньоекономічний кодекс УРСР, створення власного Національного і Акціонерного банків.

У недалекому майбутньому Україна ввійде в число золотодобувних країн, що дасть можливість нагромадження власних золотих запасів і резервів.

Ми зробимо все необхідне, сказав Голова Верховної Ради УРСР, щоб невідкладно забезпечити режим найбільшого сприяння, юридичні й економічні гарантії для зарубіжних інвесторів. Зокрема, іноземні суб'єкти підприємництва матимуть права, рівні з правами національних підприємців, включаючи права власності, реінвестиції і репатріації відповідної частки прибутку при пільговому оподаткуванні.

Поряд з постійною готовністю розвивати різноманітні зв'язки із Заходом для нас пріоритетними і життєво важливими залишаються всі форми й напрями економічного співробітництва з нині суверенними республіками: Росією, Білорусією та іншими, насамперед, така ефективна форма як двосторонні і багатосторонні угоди про прямі горизонтальні зв'язки, що закладають економічну основу нового Союзу — Союзу суверенних держав.

Україна готова приєднатися і до спільного політичного, економічного та правового простору, що складається в новій Європі в результаті Хельсінкських процесів і припинення холодної війни. Як велика суверенна європейська держава з великим потенціалом позитивного впливу на загальну ситуацію на континенті Європи, наша республіка може внести гідний вклад у формування і розвиток європейських політичних та економічних структур, наповнення їх діяльності новим смислом і змістом.

У своїх виступах під час дискусій, відповідях на численні запитання Л. М. Кравчук наголошував, що республіка буде послідовно здійснювати суверенітет, в тому числі економічний. Водночас вона має зайняти гідне місце на міжнародній арені, яке відповідало б її економічному потенціалу та реальній вазі у світовому та європейському співтоваристві.

Л. М. Кравчук запросив представників світового бізнесу до конкретного співробітництва у різних сферах економіки республіки, спинився на правових та економічних гарантіях ефективного вкладення західного капіталу на Україні.

Відповідаючи на запитання учасників форуму, Голова Верховної Ради УРСР докладно розповів про хід вирішення ряду складних проблем, пов'язаних з ліквідацією наслідків аварії на Чорнобильській АЕС. Незважаючи на велику роботу, яку проводить уряд республіки в цьому питанні, ситуація лишається важкою, що не може не непокоїти людей, які проживають на забруднених територіях.

Л. М. Кравчук щиро подякував ООН, її органам, установам та організаціям за гуманну допомогу, яку вони надавали і надають у цій благородній справі. Він висловив впевненість, що це міжнародне співтовариство буде поглиблюватись, виходячи на новий організаційний та технічний рівень.

Значне місце під час дискусій приділялось питанням сучасного становища у Прибалтиці, шляхам подальшого розвитку перебудови в Радянському Союзі.

Кор. Укрінформ.

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради Української РСР

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:

Олександр БІЛИК заступник головного редактора

Анатолій ГОРЛОВ заступник головного редактора

Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ член-кореспондент АН УРСР

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ

Леонід САМОЙЛЕНКО заступник головного редактора

Борис СИДОРЕНКО заступник головного редактора

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ

Віталій СУДДЯ відповідальний секретар

◆

Засновник — Верховна Рада Української РСР.

◆

Адреса редакції: УРСР, 252047 Київ-47, вул. Нестерова, 4

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Думки авторів публікацій у «Голосі України» не завжди збігаються з точкою зору редакції.

Індекс 60955.

Тираж 165.650.

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Газета виходить 5 разів на тиждень. У вівторок — на 8 сторінках, середу, четвер, п'ятницю та суботу — на 16 сторінках.

Парламентська хроніка

НЕ ВІДГОРОДЖУЙТЕСЬ!

— Пасажири, увага,—оголошує водій тролейбуса № 20, що прямує вулицею Кірова у Києві. — У зв'язку з початком роботи сесії Верховної Ради зупинка «Вулиця Садова» відміняється. Наступна — «Будинок офіцерів».

— Отак, знай наших, — коментує хтось із пасажирів.

— Чого там, увесь би рух в місті зупинили, — продовжує хтось.

Пробираюся до водія, бо часу до відкриття засідання сесії у мене залишається обмаль.

— Може все ж таки зупинитесь, — звертаюся до «кормчого».

— Зупинюся, якщо покладете мені 40 карбованців. Це розмір штрафу за порушення наказу — не зупинятись.

...Сорок — дорого. Іду до «Будинку офіцерів». Біжу підтюпцем більш як півзупинки, благополучно минаючи кордони ввічливих міліціонерів. Центральний під'їзд і двері в ньому, в які протягом минулих двох сесій заходили усі — і депутати, і журналісти, і запрошені — нічого несподіваного не передвіщали. Перепустка-акредитація напоготові. Її уважно вивчають хлопці у цивільному.

— Ні, вам на перший під'їзд. Тут проходять тільки депутати.

Сперечатися марно. Хлопці у цивільному, мабуть, теж виконували наказ. Покірливо йду до першого під'їзду. Він поруч. Здавалося б — дрібниця, а «приємно». Подумалося, цікаво, а якби я йшла разом з депутатом, то входили б ми теж через різні двері?

За кілька хвилин розпочнеться пленарне засідання. Піднімаюся сходами на третій поверх. Там на балконі протягом минулих двох сесій сиділи журналісти, де кому зручно, бо з балкону не весь зал можна бачити. Йду на «насиджене» місце. Зась!

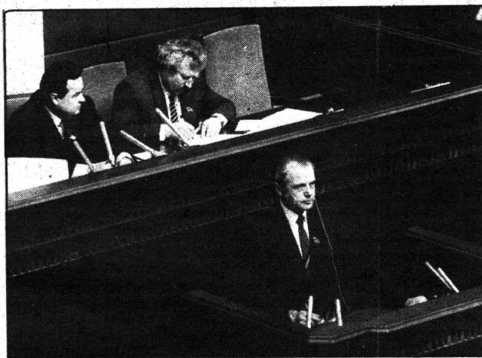
— Тільки через бокові двері. Там тепер ложа преси. Такий наказ, — терпляче пояснює хлопець у цивільному.

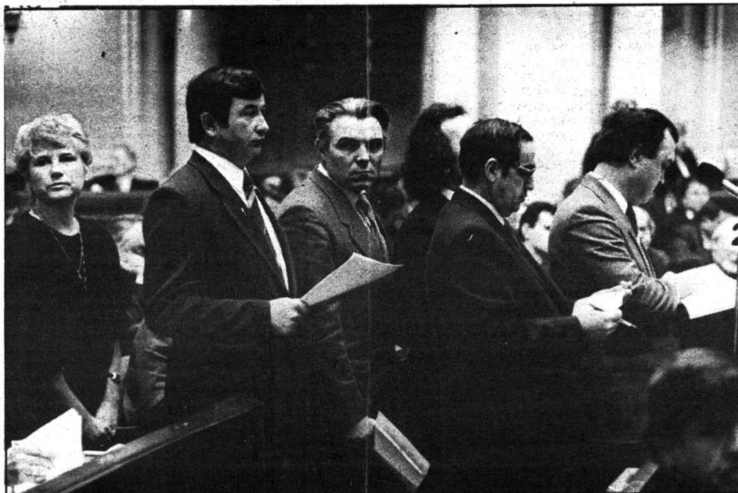
А коли на засіданні заговорили про те, що треба змінити порядок висвітлення засобами масової інформації пленарних засідань сесії Верховної Ради, здалося, що хтось усе детально продумав, починаючи із зупинки «Вулиця Садова». Якщо театр починається з вішалки, то пленарні засідання українського парламенту з анулювання зупинки, бокових дверей для журналістів, а завершуються для громадян республіки двогодинними репортажами по телебаченню після 22-ї години. Пряму радіотрансляцію має змогу чути не кожен.

Близько 20 днів намічається присвятити пленарним засіданням, а понад 50 — роботі депутатів у комісіях, щоб виносити на загал повністю опрацьовані законопроекти. Це значить, що «чубитися» депутати будуть у робочому порядку, а перед телекамерою виглядатимуть, з точки зору парламентської етики, так, щоб ні в кого й підозра не виникла щодо відсутності консенсусу, щоб нікому й на думку не спало назвати засідання «ярмарком». Можливо, коли так буде насправді, то і виступів на публіку не буде, а натомість депутати своєю роботою поступово доводитимуть виборцям, що вони не відірвалися від громади, дбають про неї. Зараз, коли довкола все так неспокійно, коли Указ за Указом, як грім серед зими, то одна надія залишається на рідний український парламент, на кожне слово, на кожну думку, що пролунають у тому залі на Кірова. До того ж, парламент РРФСР транслює свою роботу по другій програмі ЦТ.

Не треба відгороджуватися. Не треба брати під козирок тільки-но, нехай навіть і Президент, подумав би зупинити дію Закону про пресу. Бо нині кожна необережна дія, що іскра на діжці з порохом. Бо кожна коза вже була у своєму стійлі.

Світлана ПИСАРЕНКО, парламентський кореспондент «Голосу України».

КОРОТКО З ЛИСТІВ

...На Україні всі партії мають бути рівними, а яка стане авангардною — покаже життя. Партії, борючись за авторитет, зможуть, кожна по-своєму, продемонструвати свою прихильність до народу України.

Я. АРТЕМЧУК.
Житомир.

...Мені дуже подобається, як говорить українською мовою Л. Кравчук, але вважаю, що він докладає мало зусиль, щоб і інші українці так розмовляли. Велике прохання до нього: відкривати більше технікумів і вузів з навчанням українською мовою.

А. ТКАЧЕНКО.
Суми.

...Я за соціалізм, але такий, коли земля належить селянам як приватна власність, щоб кожний селянин був хазяїном на своїй землі. Продаж землі заборонити на п'ятнадцять років або до старості. Заводи і фабрики віддати робітникам без викупу, як і землю. Іншого соціалізму я не бачу...

В. ПОГОРІЛИЙ.
Дніпропетровськ.

...Віра — це стимул життя, руху.

Ми сьогодні переживаємо всілякі матеріальні дефіцити, дефіцити совісті, людяності. Але віра кожного члена багатопартійної системи, яка в нас поширюється, в ідеали своєї партії не підлягає сумніву...

П. ДЕМИДЕНКО.
с. Затишшя Фрунзівського району Одеської області.

Вітаємо!

ВРУЧЕННЯ НАГОРОД

2 лютого перший заступник Голови Верховної Ради УРСР І. Плющ вручив нагороди директору Нижньодніпровського трубопрокатного заводу Дніпропетровської області А. Козловському, голові колгоспу «Росія» Волноваського району Донецької області К. Омеляненку, яким присвоєно звання Героїв Соціалістичної Праці, ордени Трудової Слави І ступеня вручено в'язальниці Київського виробничо-торгового трикотажного об'єднання імені Рози Люксембург В. Моцній і ланковому комплексної бригади Одеського верстатобудівного виробничого об'єднання Б. Школьнику, орден Трудового Червоного Прапора — генеральному директору Маріупольського металургійного комбінату «Азовсталь» О. Буланді.

Великій групі виробничників, учених, юристів, лікарів, журналістів вручено нагрудні знаки про присвоєння почесних звань СРСР, УРСР, Почесні грамоти і Грамоти Президії Верховної Ради Української РСР.

І. Плющ тепло привітав нагороджених, побажав їм нових успіхів у праці.

В Естонії свій референдум

Провести 3 березня 1991 року свій референдум — таке рішення прийняла Верховна Рада Естонії на засіданні 29-ї сесії. Тим, хто досяг до цього дня 18-річного віку і постійно проживає в республіці, буде запропоновано відповісти «так» чи «ні» на запитання: «Чи хочете ви відновлення державної самостійності і незалежності Естонської Республіки?»

Питання про референдум обговорювалось протягом трьох днів. Було запропоновано три варіанти постанови, але в результаті голосування пройшов проект тієї, що була запропонована Президією Верховної Ради Естонії і дороблена узгоджувальною комісією.

Щодо військовослужбовців, то брати участь у референдумі дозволено... лише чотирьом — депутатам Верховної Ради республіки.

Чому референдум призначений на 3 березня? Відповідь дана Прем'єр-міністром республіки Е. Савісааром і опублікована в газеті «Вечірній Таллінн». У ній, зокрема, говориться, що одержано телеграму від Р. Нішанова, в якій говориться, що питання референдуму, призначеного на 17 березня, обговорюватиметься 1 лютого на Раді Федерації. Деякі республіки, як передбачається, проголосують за збереження єдиного Союзу, а в деяких республіках керівництво повинно створити відповідні умови. Це може означати, що коли республіканське керівництво саме не може створити умов, то для цього прибудуть представники з центру. Е. Савісаар вважає, що в Естонії вже давно повинні були провести свій референдум. Якщо його встигнуть провести до московського, то тим самим поставлять Союз перед фактом. Москва, звичайно, може заперечувати результати референдуму, підкреслює прем'єр, але увесь світ знатиме про наше рішення.

На сесії прийнято також постанову Верховної Ради республіки «Про взаємовідносини із Збройними Силами СРСР у перехідний період».

(ТАРС).

Хто є хто

НЕ ВСІ «АКУЛИ» ЗАЛИШАЮТЬСЯ НЕДОТОРКАНИМИ

КОНДРАТЬЄВ Ярослав Юрійович, Печерський виборчий округ № 12. 1948 року народження, українець, член КПРС. Закінчив Львівський державний університет імені І. Франка, юрист, працював начальником Управління карного розшуку МВС УРСР. Голова Комісії Верховної Ради УРСР з питань правопорядку та боротьби із злочинністю.

— Ми завжди стверджували: «Бідність — не порок», а шотландець Бернард Шоу сказав: «Бідність — мати всіх пороків». А що ви відповіли б тим, хто коріння злочинності бачить не в соціальній площині, а стверджує, що вона — патологічне явище. Мовляв, у людини є генна зумовленість стати злочинцем, і суспільство тільки прискорює її реалізацію.

— Я поважаю Шоу і згодний з ним, бо вважаю, що злочинність — явище соціальне. Але я не вважаю лише бідність причиною злочинів. Не завжди бідняк злочинець — це стверджує навіть статистика. Бідняк, якщо й вчиняє злочини, то вони дрібні, так би мовити, заради кусня хліба.

А от злочини, де є великі гроші, там завжди намагаються знайти шпарини в законі, шукають тих, хто допоможе обійти його, «прикрити». Так виникає корупція, мафія. Особливо помітними такі явища стали сьогодні, коли на них не закривають очі. У цьому й недолік нашої системи — до правоохоронних органів потрапляли дрібні злочинці, «мілкота»...

— Тобто, як стверджують американці, «якщо ти вкрав долар — потрапиш до в'язниці, якщо вкрав мільйон — у рятівники нації»...

— Саме так. «Акули» залишалися недоторканими. Хоча й не всі. А генна запрограмованість, звичайно, є, але часткова. У нас в республіці на обліку понад 28 тисяч наркоманів, більше одного мільйона алкоголіків. У них народжуються діти... Або взяти дітей так званого криміногенного середовища, де в сім'ях батьки-злочинці. От нам на цих дітей увагу треба звертати з дня народження, з перших кроків, щоб не дати спровокувати в дитини патологічну зумовленість до протиправних дій.

— Начальником Управління карного розшуку МВС республіки ви стали не відразу, мабуть, починали з найнижчих щаблів. Маючи такий досвід, ви змогли б на вулиці впізнати злочинця, мафіозі?

— Якщо він хоч раз потрапляв мені на очі, то відразу. Крім того, впізнав би мафіозі із карного світу — «злодія в законі», грабіжника, «пахана» — скрізь: і в ресторані, і в кегельбані, і на вулиці, і біля ігрових автоматів. У них поведінка особлива і в транспорті, і за кермом автомобіля, є своє обличчя, манери поведінки, носіння одягу, ставлення до людей, зачіски, своя розмова.

А сучасних мафіозі з організованої злочинності — це справа складніша. Тут потрібна копітка робота, збирання доказів. Хоча й цих можна «розколоти», наприклад, під час бесіди.

— Ви, певно, власноручно затримали не одного злочинця. Вам не було страшно, коли у вас стріляли, погрожували ножем? Як ви цей страх, якщо він був, долали?

— Я ніколи не займався спеціальними підрахунками, хоча є справи, які ніколи не забудеш. Це — мої здобутки, мій досвід, яким я ділюся тільки з колегами по роботі.

А випадки були різні, коли мені й моїм товаришам загрожувала небезпека, — у розшуці не можна працювати в кабінеті. Чи був страх? Звичайно, особливо перед початком операцій. Але не під час них. Виходило так, як у студентські роки перед екзаменом: зарані перехвилювався, а на екзамені ніякого страху, лише автоматизм, упевненість. Другий «етап» наставав уже після операції, коли згадував подробиці, повертався подумки до сім'ї, до дітей...

— Ви ненавиділи тих, кого затримували?

— Ніколи не було ненависті ні до вбивць, ні до насильників. Я завжди дивився їм в очі. Це треба бачити: очі злочинця — його душа, ніякого «детектора брехні» не треба. Ненавидів я своїх «підопічних» хіба що на початку справи. Думалося: візьму — от я тобі покажу... Пам'ятаю — ловили ми злочинця, який узимку нападав на жінок, дівчаток, гвалтував і залишав роздягнутими на снігу. Взяли ми його, — до речі, щодо вашого попереднього запитання, я його впізнав інтуїтивно, — а він одразу «розколовся», почав благати: «Тільки не розстрілюйте...». Мені було огидно. А ще професіонали, мабуть, завжди відчувають моральне полегшення від того, що взяли саме того злочинця.

— Із судовим вироком часто не погоджувалися?

— Було таке, особливо за тяжкі злочини. Але суд є суд, він говорить від імені держави.

— Ваше звання, нагороди?

— Полковник. Маю шість медалей і близько тридцяти разів відзначався за виконання конкретних справ.

— Детективи любите читати, в кіно дивитися?

— Не дуже. Особливо фільми — там фахівець завжди бачить, де «шито білими нитками».

Люблю читати Сіменона, Конан-Дойля. У першого подобається побудова версій, у другого — початок розслідування з огляду місця злочину. Богумил Райнов змальовує цікаві ситуації.

Вів бесіду спеціальний кореспондент «Голосу України» Володимир СКАЧКО.

Поза роботою

ПОРТРЕТ З... ДЕФІЦИТІВ

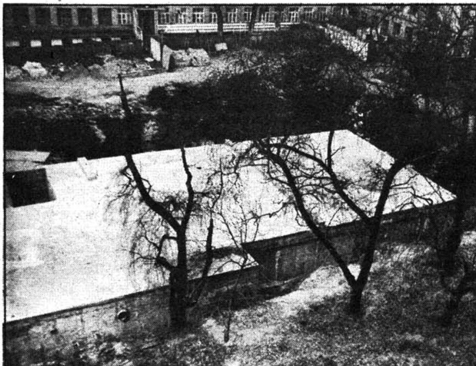
У жительки Немирова Д. Левицької, яка працює в клубі будівельного технікуму, — незвичайне хобі. Нещодавно вона створила портрет Кобзаря з такої «мозаїки»: на полотно виклала манну крупу і на її фоні риси поета з насіння щириці та подорожника. Цей портрет — не єдиний: є в доробку майстрині дещо менший, зберігається в Києві. А в перспективі — задумка проілюструвати подібним методом твори Тараса Григоровича «Кавказ», «Лілею», «Катерину».

Іван КОЛОМІЄЦЬ.
Вінницька область.

ВІД ПАРКАНУ ДО ОБІДУ

Це, як відомо, вироблена в армії формула взаємозв'язку часу й простору. Одначе вона не пояснить нам, з якою метою зводиться новий навчальний центр у дворі Шевченківського райвійськкомату Києва. Це — перший, підземний поверх, усього їх буде три. Одне з двох: або буде війна, або тут зберігатимуть мариновані опеньки.

Фото Ігоря ПЕТРОВА.

ЗНОВУ «ІТАЛІЙСЬКА СПРАВА»

— Воєнним злочинам проти людства немає строку давності, і вони повинні бути до кінця розслідувані, — сказав кореспондентові Укрінформ військовий прокурор Рима Джузеппе Скандурра. — Ми, група італійських юристів, приїхали в Радянський Союз на запрошення Генерального прокурора і Міністерства закордонних справ СРСР. Мета нашого візиту — розкрити всі обставини, пов'язані з масовими розстрілами італійських військовослужбовців у Львові після 8 вересня 1943 року. Кілька років тому італійська сторона порушила по цих фактах кримінальну справу. Паралельно з нами веде розслідування і радянська сторона. У Львів ми привезли документи і звіт про проведену роботу. Спільними зусиллями юристів наших країн ми проведемо опити свідків, які ще залишилися живими, ознайомимося також з документами, зібраними львівською прокуратурою.

Наша робота у Львові, продовжував гість, має гуманістичний відтінок. Розслідуючи трагічні події другої світової війни, ми ставимо також мету сприяти захисту прав військовополонених і поранених осіб. А підсумок усієї проведеної роботи стане, по суті кажучи, попередженням на майбутнє з тим, щоб не повторювались подібні порушення прав людини.

Ми постараємося також визначити принципи, за якими здійснюватиметься дальше юридичне співробітництво між правовими органами наших країн, підкреслив Джузеппе Скандурра. На жаль, досі відсутня будь-яка угода про подання двосторонньої правової допомоги. Думаю, що початок нашого сьогоднішнього візиту стане поштовхом для підготовки і підписання такої угоди. Вона великою мірою полегшить спільну роботу юристів Італії і Радянського Союзу по розслідуванню багатьох інших справ, сказав він, наприкінці.

Г. НЕКРАСОВА, кор. Укрінформ.

Нуль уваги

ВАНТАЖТЕ ВКАЗІВКИ БОЧКАМИ!

Працівники Одеського портового холодильника республіканського об'єднання «Укрплодоовочзбут» із сарказмом жартують: «Київ що — «заізюмився»? Справа в тому, що з травня минулого року тут змушені зберігати... 73 тонни іранського ізюму. А ще — 14 тонн сірійського інжиру, 31 тонну іранської кураги, 26 тонн сухих в'єтнамських бананів, близько тонни югославського чорносливу.

— Чому не відвантажуєте дефіцит? Зіпсується ж! — питаю працівників холодильника.

— Та вже псується, — відказують, — а відвантажувати будь-кому не маємо права: потрібна рознарядка «Укрплодоовочпрому».

В Одесі зберігається товар, за який як на місцевому Привозі, так і на київській Бессарабці викладеш грубі гроші, чесній радянській людині не притаманні. А в Києві сидить керівний дядько з «Укрплодоовочпрому». Як цербер на сіні...

Георгій ВОРОТНЮК, власний кореспондент «Голосу України».

Запитання з місця

ПІЛЬГИ НА БЕНЗИН

До редакції надходять листи від інвалідів війни і праці, в яких вони запитують, які є пільги на бензин для автомашин і мотоколясок у зв'язку з переходом до ринку.

— Нині, — відповідає на цей запит заступник начальника управління обслуговування інвалідів, ветеранів війни і праці Мінсоцзабезу УРСР Р. Шклярова, — компенсація витрат на бензин, ремонт і технічне обслуговування автомашин і мотоколясок регламентується спільним рішенням Міністерства фінансів і Державного комітету СРСР по праці і з соціальних питань. Ним передбачено:

— Інвалідам Великої Вітчизняної війни та іншим інвалідам з числа військовослужбовців, які безплатно отримали автомашини «Запорожець» або придбали автомашини інших марок, інвалідам війни першої і другої групи, які мають у користуванні на правах особистої власності будь-яку автомашину, виплачувати компенсацію в розмірі 260 карбованців на рік.

— Інвалідам Великої Вітчизняної війни та іншим інвалідам з числа військовослужбовців, а також інвалідам з числа робітників, колгоспників і службовців, які отримали мотоколяски безплатно або на пільгових умовах, — 108 карбованців на рік.

Спільним листом Міністерства фінансів УРСР і Міністерства соціального забезпечення УРСР від 18 січня ц. р. інвалідам війни і праці, а також інвалідам з дитинства, які мають право на отримання мотоколясок, а придбали у власне користування автомашини, передбачено також виплачувати компенсацію на бензин і технічне обслуговування транспорту 260 карбованців на рік.

Виста...

В ...

Ми — єд... на з неперед... лим. Цей жа... шаленої попу... кликає й кр... ю винятко... гіркий. Те, ... так пишалис... ність, наша ... ша об'єктив... історичної н... міфом. Поза...

Творився ... кабінетах. Т... події, явища... закономірнос... або нівелю... переписувал... лих народ... вчення за... тивне, і ма... но засвоюва... ститутах, на... архівах...

Виставка ... раїни: поход... доля» відкр... ному музеї ... вий і небайд... себе тут чи... непримиренн... ше. Усім ту...

ВИ...

ВИДАВА...

Побутує ... «Якщо зась... чється, то ... звичайно, ал... до життя — ...

Взяти сит... ром. Гвалт ... лиції: ні на ... книжки! Ре... журналів з... кіоски «Союз... сом уже поч... від усіляки... плодяться, з... ше, ніж кро... лії. Один ст... детективах, ... сексі, третій... ліку політи... ми... І всім ...

Ну а як... пить на вид... хапальник? ... човік без ... зій, котрий ... своїм земля... же таки земл...

СІ «АКУЛИ» ЕДОТОРКАНИМИ

аленість до
м **Управ-
шуку МВС
али не від-
чинали з
в. Маючи
і змогли б
и злочинця,**

оч раз по-
очі, то від-
впізнав би
о світу —
грабіжни-
скрізь: і
кегельбані,
ля ігрових
поведінка
спорті, і за
я, є своє
поведінки,
авлення до
воя розмо-

фіозі з ор-
нності —
ніша. Тут
а робота,
Хоча й
олоти», на-
бесіди.
**власноруч-
одного зло-
уло страш-
ріляли, по-
? Як ви
він був,**

е займався
рахунками,
і ніколи не
мої здобут-
им я ділю-
ами по ро-

и різні, ко-
товаришам
зпека, —
жна працю-
і. Чи був
особливо
операцій.
их Виходи-
ентські ро-
ном: зарані
а на екза-
аху, лише
певненість.
ставав уже

після операції, коли згадував подробиці, повертався подумки до сім'ї, до дітей...

— Ви ненавиділи тих, кого затримували?

— Ніколи не було ненависті ні до вбивць, ні до насильників. Я завжди дивився їм в очі. Це треба бачити: очі злочинця — його душа, ніякого «детектора брехні» не треба. Ненавидів я своїх «підопічних» хіба що на початку справи. Думалося: візьму — от я тобі покажу... Пам'ятаю — ловили ми злочинця, який узимку нападав на жінок, дівчаток, гвалтував і залишав роздягнутими на снігу. Взяли ми його, — до речі, щодо вашого попереднього запитання, я його впізнав інтуїтивно, — а він одразу «розкололся», почав благати: «Тільки не розстрілюйте...». Мені було огидно. А ще професіонали, мабуть, завжди відчувають моральне полегшення від того, що взяли саме того злочинця.

— Із судовим вироком часто не погоджувалися?

— Було таке, особливо за тяжкі злочини. Але суд є суд, він говорить від імені держави.

— Ваше звання, нагороди?

— Полковник. Маю шість медалей і близько тридцяти разів відзначався за виконання конкретних справ.

— Детективи любите читати, в кіно дивитися?

— Не дуже. Особливо фільми — там фахівець завжди бачить, де «шито білими нитками».

Люблю читати Сіменона, Конан-Дойля. У першого подобається побудова версій, у другого — початок розслідування з огляду місця злочину. Богумил Райнов змальовує цікаві ситуації.

Вів бесіду спеціальний кореспондент «Голосу України» Володимир СКАЧКО.

ЗНОВУ «...ЙСЬКА СПРАВА»

злочинам
немає строку
повинні бу-
лідувані, —
респондентові
ковий про-
зеппе Скан-
рупа італій-
риїхали в
з на запро-
ого проку-
тва закор-
РСР. Мета
— розкрити
ов'язані з
ками італій-
лужбовців у
ересня 1943
в тому іта-
орушила по
римінальну
ьно з нами
ня і радян-
Львів ми
нти і звіт
оботу. Спі-
и юристів
проведемо
і ще зали-
ознайоми-
окументами,
ькою проку-

у Львові,
ь, має гу-

маністичний відтінок. Розслідуючи трагічні події другої світової війни, ми ставимо також мету сприяти захисту прав військовополонених і поранених осіб. А підсумок усієї проведеної роботи стане, по суті кажучи, попередженням на майбутнє з тим, щоб не повторювались подібні порушення прав людини.

Ми постараємося також визначити принципи, за якими здійснюватиметься дальше юридичне співробітництво між правовими органами наших країн, підкреслив Джузеппе Скандурра. На жаль, досі відсутня будь-яка угода про подання двосторонньої правової допомоги. Думаю, що початок нашого сьогоднішнього візиту стане поштовхом для підготовки і підписання такої угоди. Вона великою мірою полегшить спільну роботу юристів Італії і Радянського Союзу по розслідуванню багатьох інших справ, сказав він, наприкінці.

Г. НЕКРАСОВА, кор. Укрінформ.

Нуль уваги

ВАНТАЖТЕ ВКАЗІВКИ БОЧКАМИ!

Працівники Одеського портового холодильника республіканського об'єднання «Укрплодоовочзбут» із сарказмом жартують: «Київ що — «заізюмився»? Справа в тому, що з травня минулого року тут змушені зберігати... 73 тонни іранського ізюму. А ще — 14 тонн сірійського інжиру, 31 тонну іранської кураги, 26 тонн сухих в'єтнамських бананів, близько тонни югославського чорносливу.

— Чому не відвантажуєте дефіцит? Зіпсується ж! — питаю працівників холодильника.

— Та вже псується, — відказують, — а відвантажувати будь-кому не маємо права: потрібна рознарядка «Укрплодоовочпрому».

В Одесі зберігається товар, за який як на місцевому Привозі, так і на київській Бессарабці викладеш грубі гроші, чесній радянській людині не притаманні. А в Києві сидить керівний дядько з «Укрплодоовочпрому». Як цербер на сіні...

Георгій ВОРОТНЮК, власний кореспондент «Голосу України».

Запитання з місця

ПІЛЬГИ НА БЕНЗИН

До редакції надходять листи від інвалідів війни і праці, в яких вони запитують, які є пільги на бензин для автомашин і мотоколясок у зв'язку з переходом до ринку.

— Нині, — відповідає на цей запит заступник начальника управління обслуговування інвалідів, ветеранів війни і праці Мінсоцзабезу УРСР Р. Шклярова, — компенсація витрат на бензин, ремонт і технічне обслуговування автомашин і мотоколясок регламентується спільним рішенням Міністерства фінансів і Державного комітету СРСР по праці і з соціальних питань. Ним передбачено:

— Інвалідам Великої Вітчизняної війни та іншим інвалідам з числа військовослужбовців, які безплатно отримали автомашини «Запорожець» або придбали автомашини інших марок, інвалідам війни першої і другої групи, які мають у користуванні на правах особистої власності будь-яку автомашину, виплачувати компенсацію в розмірі 260 карбованців на рік.

— Інвалідам Великої Вітчизняної війни та іншим інвалідам з числа військовослужбовців, а також інвалідам з числа робітників, колгоспників і службовців, які отримали мотоколяски безплатно або на пільгових умовах, — 108 карбованців на рік.

Спільним листом Міністерства фінансів УРСР і Міністерства соціального забезпечення УРСР від 18 січня ц. р. інвалідам війни і праці, а також інвалідам з дитинства, які мають право на отримання мотоколясок, а придбали у власне користування автомашини, передбачено також виплачувати компенсацію на бензин і технічне обслуговування транспорту 260 карбованців на рік.

Виставки

УРОКИ ІСТОРІЇ В ІСТОРИЧНОМУ МУЗЕЇ

Ми — єдина в світі країна з непередбаченим минулим. Цей жарт, хоч і набув шаленої популярності, не викликає й крихти гордості за цю винятковість, бо він — гіркий. Те, чим ми завжди так пишались — наша солідність, наша грунтовність, наша об'єктивність нашої ж історичної науки, виявилося міфом. Позаісторичним.

Творився він у високих кабінетах. Тасувались факти, події, явища, вигадувались закономірності, підносились або нівелювалися постаті, переписувалися історії цілих народ[...] І ви[...]лося вчення за[...]инне, [...]об'єктивне, і мали ми його ревно засвоювати: у школах, інститутах, на кафедрах та в архівах...

Виставка «Символіка України: походження, традиції, доля» відкрилася в Історичному музеї Києва. Допитливий і небайдужий знайде для себе тут чимало, затятий і непримиренний — ще більше. Усім тут є над чим подумати. Ні, я не вважаю, що виставка розставляє оті численні крапки над «і». Ця запекла і тривала дискусія, котра точиться і на дитячих майданчиках, і на «дорослих» — великих, двоіменних, мабуть, дістанеться у спадщину ще й нашим онукам. Минули часи тих, хто брав на себе сміливість бути абсолютно правим (у значенні справедливим). Треба чесно і неупереджено розібратися в минулому, щоб не повертатись до нього: історія — жорстока вчителька...

Олександр КЛИМЕНКО. Фото автора.

Факт і коментар

ВИЯВЛЯЄТЬСЯ, МОЖНА...

ВИДАВАТИ КНИЖКИ І В ПРОВІНЦІЙНОМУ МІСТІ ДУБНО

Побутує веселий вислів: «Якщо зась, але дуже хочеться, то можна». Жарт, звичайно, але як приміряти до життя — суща правда.

Взяти ситуацію з папером. Гвалт стоїть у республіці: ні на чому друкувати книжки! Редакції газет і журналів задихаються! А кіоски «Союздруку» тим часом уже починають тріщати від усіляких видань, які плодяться, здається, швидше, ніж кролики в Австралії. Один стриже купони на детективах, другий — на сексі, третій пригощає публіку політичними анекдотами... І всім вистачає паперу.

Ну а якщо не рвач ступить на видавничу ниву, не хапальник? Якщо — просто чоловік без великих претензій, котрий хоче відкрити своїм землякам очі на їхню ж таки землю, на минувшину і теперішній день? Чи ж вдасться йому у передринковій круговерті, коли у перших рядах поки що вирізняються переважно спритні «жучки»?

Виявляється, вдасться. За умови великого і чесного бажання. Як засвідчив це поет з міста Дубна на Рівненщині Микола Пшеничний. От узяв і під крилом тамтешнього Товариства української мови імені Т. Шевченка «Просвіта» став видавати цікаву газету «Наш край». І не лише газету... До сивого волосся дожив чудовий поліський гуморист, вчитель з Клеваня Ростислав Солоневський, люди зі сцени не відпускають, коли виступає, а книжки видати не міг. Паперу, казали, немає. А Микола Пшеничний взявся — і видав. У бібліотечці газети «Наш край». Симпатична така книжечка. «Хто є хто» називається.

А до Різдва у цій добрій бібліотечці вийшли «Колядки», записані науковцем Анатолієм Пастушенком. А ще тут видано — не повірите, що так багато встигнуто за короткий час — краєзнавчі праці рівненчанина Гурія Бухала і дубнівця Ігоря Лозов'юка, збірка поезій репресованого і згодом реабілітованого Василя Галети «Невольничі струни» (вірші з-за колючого дроту), «Весела абетка» для дітей Любові Пшеничної, поетична збірка дубнівського робітника Володимира Дьоміна «На цвинтарі свободи», «Маленьке євангеліє» (для сімейного виховання)...

Виходить, можна? От би республіканським видавництвам з такою увагою і повагою ставитися до авторів! А зрештою... Хіба не можна припустити, що десь у далекому (чи не зовсім) майбутньому славне місто Дубно стане потужним осередком книговидавництва? Ми ж — на порозі ринку, то чому б не помріяти? Творчої снаги і любові до слова у Миколи Пшеничного вистачить.

Сергій МЕЛЬНИЧУК, власний кореспондент «Голосу України».
Рівненська область.

«ЗЛОЧ... І «ПОКА...

Дюма був ре...
дещо прикраша...
мантизував тобт...
це? А тема така...

Фантастична т...
ливого розподіл...
навчила не вір...
коли Білопільс...
що на Сумщин...
передплати 90 ...
томного вид...
О. Дюма, вико...
Ради прийняв р...
дати їх до бібл...
бити доступними...
галу книголюбів...
мав пільги і ...
(цілком законно...
ня цінного зіб...
лись із соломо...
ням. Та знайшл...

Як у воду ди...
місцевої «Радян...
Коли передпла...
закінчилась і с...
результати, люд...
Лише 20 прим...
за призначення...
лася: меру Біл...
зеву, заступник...
виконкому, голо...
народного конт...
кові прокурора,...
рям райлікарні...
начальнику рай...
О. Кужілю, як...
товар, та дев'я...
співробітникам.

Судячи з рі...
голови райвико...
ка, найближчим...
чекає суворе п...
ж стосується ...
перерозподілу, ...
Васильович чом...
хай, мовляв, це...
сумління кожно...

Фантастика? ...
якби сумління ...
номенклатури р...
нулось — ото ...
тика. А так — ...
льний казан за...
до нього ближч...

Одна надія ...
нарешті, всі ц...
Принаймні кож...
падок додасть ...

Віталій МАК... власний к... «Голосу Укр...
Сумська обл...

ПРОД... КІНОТ...

ЛУГАНСЬК...
старіший кін...
тень». Покупе...
ційний центр ...
ловпостач». Т...
ся в 1 мільйо...
карбованців. ...
ганізовано без...
денний показ...
для дітей, пен...
лідів. Створен...
людей, провод...
ки, ярмарки.

Юрій ...

ДЯД...

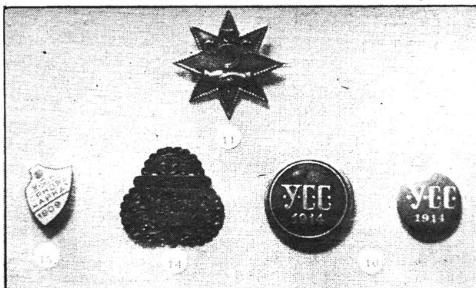
Бог створив ...
Кольт зробив ...
знаю, як де, а...
про це знають...
лого року, нап...
цього міста ви...
дян та приїждж...
вогнепальної з...
і значну кількіс...
рідним рекорд...
власників персо...
налів, мабуть, ...
М. Довгорутче...
приміського се...
нього вдома з...

…УРОКИ ІСТОРІЇ …ТОРИЧНОМУ МУЗЕЇ

…в світі краї- …ним мину- …хоч і набув …ості, не ви- …гордості за … бо він — … ми завжди … наша солід- …товність, на- … нашої ж …, виявилося …ичним. …у високих …лись факти, …игадувались … підносились …ся постаті, …історії ці- … …лося …е, …об'єк- …и його рев- …школах, ін- …ердрах та в …мволіка Ук- …я, традиції, …в Історич- …а. Допитли- … знайде для … затятий і … — ще біль- …над чим по-

думати. Ні, я не вважаю, що виставка розставляє оті численні крапки над «і». Ця запекла і тривала дискусія, котра точиться і на дитячих майданчиках, і на «дорослих» — великих, двоіменних, мабуть, дістанеться у спадщину ще й нашим онукам. Минули часи тих, хто брав на себе сміливість бути абсолютно правим (у значенні справедливим). Треба чесно і неупереджено розібратися в минулому, щоб не повертатись до нього: історія — жорстока вчителька…

Олександр КЛИМЕНКО.
Фото автора.

…ВЛЯЄТЬСЯ, …ОЖНА…

…НИЖКИ І В ПРОВІНЦІЙНОМУ МІСТІ ДУБНО

…ий вислів: … дуже хо- …на». Жарт, … приміряти … правда. … з папе- … у респуб- … друкувати …ї газет і …ються! А …у» тим ча- …ть тріщати …дань, які …ся, швид- … в Австра- …купони на …й — на …ощає пуб- … анекдота- …ає паперу. … рвач сту- …у ниву, не … — просто …их претен- … відкрити …ї на їхню …минувшину

і теперішній день? Чи ж вдасться йому у передринковій круговерті, коли у перших рядах поки що вирізняються переважно спритні «жучки»?

Виявляється, вдасться. За умови великого і чесного бажання. Як засвідчив це поет з міста Дубна на Рівненщині Микола Пшеничний. От узяв і під крилом тамтешнього Товариства української мови імені Т. Шевченка «Просвіта» став видавати цікаву газету «Наш край». І не лише газету… До сивого волосся дожив чудовий поліський гуморист, вчитель з Клеваня Ростислав Солоневський, люди зі сцени не відпускають, коли виступає, а книжки видати не міг. Паперу, казали, немає. А Микола Пшеничний взявся — і видав. У бібліотечці газети «Наш край». Симпатична така книжечка. «Хто є хто» називається.

А до Різдва у цій добрій бібліотечці вийшли «Колядки», записані науковцем Анатолієм Пастушенком. А ще тут видано — не повірите, що так багато встигнуто за короткий час — краєзнавчі праці рівненчанина Гурія Бухала і дубнівця Ігоря Лозов'юка, збірка поезій репресованого і згодом реабілітованого Василя Галети «Невольничі струни» (вірші з-за колючого дроту), «Весела абетка» для дітей Любові Пшеничної, поетична збірка дубнівського робітника Володимира Дьоміна «На цвинтарі свободи», «Маленьке євангеліє» (для сімейного виховання)…

Виходить, можна? От би республіканським видавництвам з такою увагою і повагою ставитися до авторів! А зрештою… Хіба не можна припустити, що десь у далекому (чи не зовсім) майбутньому славне місто Дубно стане потужним осередком книговидавництва? Ми ж — на порозі ринку, то чому б не помріяти? Творчої снаги і любові до слова у Миколи Пшеничного вистачить.

Сергій МЕЛЬНИЧУК,
власний кореспондент «Голосу України».
Рівненська область.

«ЗЛОЧИН» І «ПОКАРАННЯ»

Дюма був реалістом, але дещо прикрашав реалії — романтизував тобто. До чого все це? А тема така, літературна…

Фантастична теорія справедливого розподілу нас так і не навчила не вірити декому. І коли Білопільському району, що на Сумщині, виділили для передплати 90 комплектів 15-томного видання творів О. Дюма, виконком районної Ради прийняв рішення: передати їх до бібліотек, аби зробити доступними широкому загалу книголюбів. Навіть ті, хто мав пільги і розраховував (цілком законно) на придбання цінного зібрання, погодились із соломоновим рішенням. Та знайшлися скептики.

Як у воду дивились газетярі місцевої «Радянської правди». Коли передплатна кампанія закінчилась і стали відомими результати, люди обурились. Лише 20 примірників дійшло за призначенням. Решта дісталася: меру Білопілля В. Друзєву, заступнику голови райвиконкому, голові районного народного контролю, помічникові прокурора, головним лікарям райлікарні та санстанції, начальнику райвузла зв'язку О. Кужілю, який розподіляв товар, та дев'ятнадцяти його співробітникам.

Судячи з рішучого настрою голови райвиконкому П. Кулика, найближчим часом винних чекає суворе покарання. Що ж стосується справедливого перерозподілу, то тут Петро Васильович чомусь проти. Нехай, мовляв, це буде справою сумління кожного.

Фантастика? Не думаю. От якби сумління оте в місцевої номенклатури раптом прокинулось — ото була б фантастика. А так — реалії. За спільний казан завжди той, хто до нього ближче.

Одна надія зігріває: може, нарешті, всі це зрозуміють? Принаймні кожний такий випадок додасть скептиків…

Віталій МАКСЮТЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Сумська область.

ПРОДАНО КІНОТЕАТР

ЛУГАНСЬК. Продано найстаріший кінотеатр «Жовтень». Покупець — комерційний центр «Луганськголовпостач». Товар обійшовся в 1 мільйон 396 тисяч карбованців. При центрі організовано безкоштовний щоденний показ кінофільмів для дітей, пенсіонерів, інвалідів. Створено клуб ділових людей, проводяться виставки, ярмарки.

Юрій ЧЕПУРНОВ.

ХТО В РУКАВИЧЦІ ЖИВЕ

О, як вони його любили! Адже цей двоповерховий замок з палісадником і городом донедавна міг належати тільки першому секретареві райкому партії, та голові райвиконкому. Демократизація ж дала шанс упоноваженому КДБ по Цюрупинському району Футянову і завідуючому центральною районною аптекою № 20 Зубку.

Отже, знайомтесь: Зубко Микола Анастасович. Привоїв 45 листів пластика на суму 3803 карбованці. Начальство не розгнівалось, бо знає — чоловік щедрий, уміє поділитися з херсонськими та цюрупинськими князями. А їм це необхідно, бо будують собі дачі в районі, на відміну від «неродовитих» аборигенів, котрі й понині, незважаючи на всякі урядові постанови, не отримали майже жодної садової ділянки.

Сам Зубко **займався** невинними справами: **підписував** липові накладні, **реалізовував** ліві ліки через аптеки своїх підлеглих. Він навіть курей **вирощував** не вдома. Їх **відгодовував** підлеглий, завідуючий аптекою Григорій Хорошун. Шеф часом **забував** передати для курей корм, але **не забував** приневолювати: 1986 року, погрожуючи розправою, пропустив через аптеку Хорошуна лівих медикаментів на суму 906 карбованців 50 копійок і все поклав до власної кишені.

Тоді ж підключив до справи завідуючого аптекою № 159 Олександра Радомського й за реалізований товар отримав з нього 500 карбованців. Хто не хотів безчестити себе таким співробітництвом, змушені були звільнятися. Приїздила за скаргою комісія з Москви або Києва, починала розбиратися, а увечері Зубко влаштовував у своєму замку банкет. У Радомського збереглася записка: «Заїдь на птахофабрику, передай ліки в обмін на курей, звідтія мерщій на винзавод, за спиртом». Після візиту перевіряючих, скажімо, заступник Зубка — Кулiненко зміг влаштуватися лише кочегаром, колишній завідуючий аптекою № 142 Бурдак — стрільцем ВОХР. Радомському допоміг поновитися на роботі лише народний депутат СРСР Черепович. Хто не хотів звільнятися — того били. Колишнього водія Олександра Ландаренка побив прийнятий на його місце новий водій — прямо в кабінеті Миколи Анастасовича. Що у порівнянні з цим такі дрібниці, як привласнення аптечної машини, роздача аптечних будматеріалів потрібним людям, крадіжка 50 флаконів обліпихової олії? А захоплення «мертвими душами»? Лиш одна така «душа» — громадянка Вовкозуб, не працюючи ні дня, обернулася для Зубка на 600 карбованців. Таки недаремно Чичиков — родом з цих місць… Але Чичиков не заводив, скажімо, при тутешній лікарні підпільної аптеки й не пропускав через неї ліки, в тім числі — з наркотичними властивостями. Лікарі й досі б заплющували очі на це, аби не приїхала комісія з Міністерства охорони здоров'я УРСР. Це було сім місяців тому. Перевіряючі офіційно запропонували зняти Зубка з посади. Але на захист його став Цюрупинський райком партії…

А що ж сусід, офіцер КДБ Футянов? У нього подібне хобі. Він так захопився упорядкуванням своєї половини замку, що призабув про державну службу. Навіть місцева районна газета писала: зловживаючи службовим становищем, завжди перший у черзі на всі дефіцити.

Отака система. Один краде, другий контролює. У місті є ще один замок. Його займають районний прокурор Шевелєв і колишній перший секретар райкому партії Кураков. Новий перший секретар райкому Заболотний теж за казенний кошт будується неподалік…

Володимир БОНДАРЕНКО,
Цюрупинськ
Херсонської області.
Мал. Сергія ФЕДЬКА.

ДЯДЬКО В КАНАВІ ЗНАЙШОВ КУЛЕМЕТ

Це ж треба!

Бог створив чоловіків, Сем Кольт зробив їх рівними. Не знаю, як де, а в Севастополі про це знають добре. Минулого року, наприклад, міліція цього міста вилучила у городян та приїжджих 147 стволів вогнепальної зброї, 30 гранат і значну кількість набоїв. Своєрідним рекордсменом серед власників персональних арсеналів, мабуть, треба вважати М. Довгорутченка, мешканця приміського села Фруктове: у нього вдома зберігались… кулемет в робочому стані та 400 патронів.

Звідки береться зброя — ми ж не в Каліфорнії? На думку Віват Білобородова, начальника УВС, основне джерело — розкопки на місцях боїв часів Великої Вітчизняної. Декількох «археологів» за цим заняттям затримано. Їх вік — від 12 до 22 років. Але це не єдине джерело. Застосовується і метод експропріації у вохровців і навіть міліціонерів.

Навіть незаряджена зброя іноді стріляє. В Севастополі це теж буває: як при розбійницьких актах, так і при з'ясуванні відносини між власниками. У грудні, приміром, перестрілка о пізній порі була в центрі міста. Порушено кримінальну справу з приводу протизаконного зберігання, виготовлення та застосування зброї.

Павло КАТРИЧ.
Севастополь.

«ТІНЬОВИКИ» В ПОЛІТИЦІ

Прочитавши заголовок, читач подумає, що мова йтиме про відому в демократичних країнах форму роботи опозиції — тіньовий уряд. Але до демократії нам ще далеко і проблеми тіньового уряду існують лише теоретично.

А от про те, що є сили, які, до останнього часу залишаючись в тіні, реально впливали і впливають на дії органів державної влади, поговорити якраз на часі. Ці сили не виходили на мітинги, не проводили голодовок і страйків, не підписувались під заявами і протестами. Про їхніх лідерів можна лише здогадуватися. Але схоже наближається час «Ч» і вони готові до легалізації.

Згадаємо події останніх двох місяців.

Не влаштували «тіньову» владу міністри внутрішніх та закордонних справ. Виявляється, не важко їх і поміняти. І Президент, і Верховна Рада слухняно виконали волю «тіньовиків».

Репетиція військового перевороту в Литві. Військові підрозділи слухняно виконують накази нікому не відомого «комітету національного порятунку», чинячи насильство проти мирного населення.

Ну, а Указ Президента СРСР від 29 січня 1991 року «Про взаємодію міліції і підрозділів Збройних Сил СРСР при забезпеченні правопорядку і боротьби із злочинністю» вже дає нам можливість на підставі порівняння його із наказом міністра внутрішніх справ СРСР і міністра оборони СРСР № 493/513 від 29 грудня 1990 року «Про організацію спільного патрулювання співробітників органів внутрішніх справ, військовослужбовців Радянської Армії і ВМФ» дещо ближче перейти до відповіді на запитання — де шукати «тіньову» владу.

Прошу звернути увагу на рідкісне правове явище. Президент, хоча й не згадує про це в преамбулі, практично видає Указ на виконання наказу двох міністрів. Ну що ж, ми довго скаржились на безвладдя в країні, нова влада потроху «проявляється».

Тепер про деякі правові аспекти згаданих вище Указу й наказу.

Статус Збройних Сил СРСР у нас поки що визначений дуже туманно. Але якщо проаналізувати діюче законодавство, а також проект Закону про оборону, надісланий з Верховної Ради СРСР, то можна зробити висновок, що призначення Збройних Сил — оборона країни від зовнішньої агресії. Для виконання інших функцій армію можна використовувати лише за надзвичайних обставин. Торік Верховна Рада СРСР прийняла Закон «Про правовий режим надзвичайного стану». Заходи, які пропонуються в спільному наказі двох міністрів і Указі Президента, практично являють собою введення деяких елементів надзвичайного стану. Але ж згідно із законом це може зробити тільки Верховна Рада республіки або Президент за її згодою. Крім того, навіть після оголошення надзвичайного стану, згідно зі ст. 11 Закону, військові частини Збройних Сил можуть залучатися для охорони громадського порядку лише у виняткових випадках. Про які ж такі «виняткові випадки» по всій території СРСР знали два міністри ще місяць тому? Унікальні прогностичні здібності. Є в наказі й перелік можливих «випадків»: «масові виступи громадян», «громадсько-політичні заходи», «святкові дні» й деякі інші.

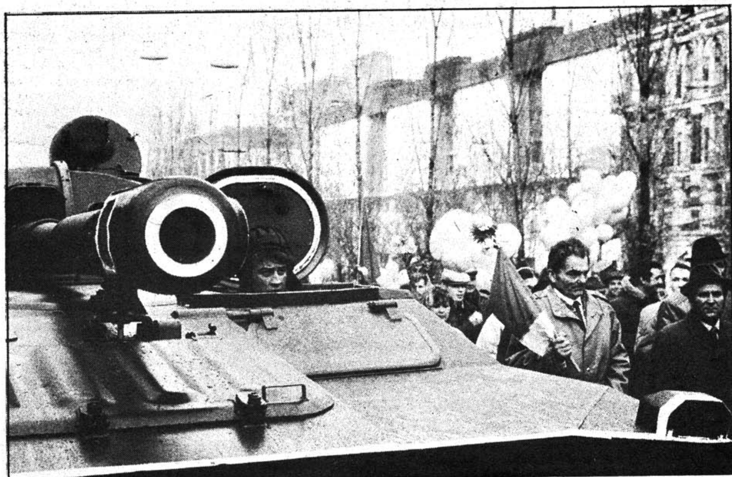
Як бачимо, і наказ, і Указ повністю протиправні. Я навмисне не згадав Декларації про державний суверенітет і республіканське законодавство. Якщо «тіньова» влада може дозволити собі так зневажати союзні закони, то думаю, точніше, знаю з досвіду спілкування в московських кабінетах, що республіканські вони навіть не читають.

Хочеться вірити, що Верховна Рада УРСР не дозволить поставити себе в принизливе становище виконавця волі «тіньовиків» і дасть відповідну оцінку протиправним діям союзних органів. Мабуть, пора згадати про існування ст. 71 Конституції УРСР: «На території Української РСР забезпечується верховенство законів республіки».

Олександр ЄМЕЦЬ,
голова постійної Комісії Верховної Ради УРСР з прав людини, співголова КР Партії демократичного відродження України.

Київська міська Рада народних депутатів прийняла рішення, яким забороняється використання на території столиці України військовослужбовців, озброєних стрілецькою зброєю, бронетранспортерів та іншої бойової техніки з метою охорони громадського порядку до прийняття відповідного рішення Верховною Радою України.

Отже, в Києві поки що без БТРів...

Парад, який переростає у патрулювання?
Фото Олександра ГЛЯДЕЛОВА.

ПАТРУЛЬ ДОПОМОЖЕ

ПОБУДУВАТИ СПРАВДІ ПРАВОВУ ДЕРЖАВУ

Довкола Указу Президента СРСР та наказу міністрів внутрішніх справ і оборони зараз точиться багато суперечок. Згадуючи про недавні події в Литві, люди вбачають у цих документах загрозу демократії, малюють в уяві страшні картини військового перевороту. В дискусіях на цю тему, мені здається, на всіх рівнях більше емоцій, ніж виваженості й реальної оцінки ситуації, яка склалася в наших містах і селах.

Впровадження спільного патрулювання нарядів міліції і армії не буде миттєвою акцією, після якої на вулицях і площах з'являться БТРи і автоматники. Там, де криміногенна обстановка не вимагає цього, ніякої військової техніки чи озброєних солдатів жителі не побачать.

Я не розумію тих, хто зараз на всіх перехрестях кричить: «Диктатура наступає!». При чому тут диктатура? Люди нині бояться вийти ввечері з дому. Я, наприклад, дуже боюсь за свого онука-семикласника. Коли він запізнюється, згадую про жахливі вбивства й жорстокі насильства, про які щодня пишуть в оперативних зведеннях.

Цей захід Президента, Міністерства внутрішніх справ і Міністерства оборони допоможе нашій міліції, яка задихається від нестачі людей і техніки, по-справжньому захищати права громадян.

Думаю, що дуже багато залежатиме від того, як організувати спільне патрулювання. Старшим наряду обов'язково мусить бути працівник міліції. Він слідкуватиме за суворим додержанням нарядом законності під час патрулювання. Такі наряди треба готувати дуже диференційовано, з урахуванням конкретної обстановки. В Києві, як на мене, спільні патрулі необхідні лише в деяких місцях. Застосування військової техніки взагалі недоречне. Але на Україні є багато міст і селищ, де злочинний світ буквально тероризує населення. Люди навіть кидають місця, де народились, і тікають, боячись за своє життя й життя своїх дітей. Невже ж не зрозуміло, що треба радикально змінювати ситуацію з охороною законності і правопорядку?

Тепер щодо мітингів і демонстрацій. Ніяких розгонів законних демонстрацій і мітингів не було й не буде. Але якщо натовп прямує до тюрми, щоб захопити її й випустити кримінальних злочинців, то треба ж щось робити. Бувають випадки, коли міліція втрачає контроль над ситуацією. От щоб цього не трапилося, необхідно підсилити можливості правоохоронних органів. Ми й раніше звертались до армії за допомогою, але нам відповідали, що це — антизаконно. Але ж усі проблеми, турботи, біди в нас спільні. Армія завжди допомагала народові під час стихійних лих, а хіба ж тотальна небезпека здоров'ю й життю громадян на вулицях наших міст — не стихійне лихо?

Нам зараз заперечують, що функції армії — захищати країну від зовнішнього ворога, а допомогти міліції зможуть дружинники. Але ми ж це вже проходили. Неефективність ДНД очевидна. Сюди приходять після роботи люди, які просто бояться вступати в якісь стосунки із злочинними елементами. Я не кажу вже про тендітних жінок, яких раніше теж відряджали до ДНД.

Впевнений — спільні армійсько-міліцейські патрулі захистять простого громадянина, допоможуть всім нам побудувати справді правову державу.

Велеонін СНЕЖИНСЬКИЙ,
генерал-майор внутрішніх військ, начальник Київської вищої школи міліції.

Охорона порядку чи військовий стан?

Наприкінці січня в Харкові в Будинку культури «Будівельник» відбувся Демократичний Конгрес. В ньому взяли участь представники 42 політичних партій і рухів Радянського Союзу. Серед них — Партія демократичного відродження України, Народний рух України, Демократична партія України, Українська студентська спілка, Соціал-демократична партія України, Українська ліберально-демократична спілка, Партія зелених України та ін.

Представники 10 суверенних республік розробили Положення про Демократичний Конгрес, спільну Декларацію, прийняли Заяви про створення Демократичного Конгресу, як коаліції незалежних партій і рухів соціал-демократичної, ліберальної та національно-демократичної орієнтації, а також з приводу наказу міністрів внутрішніх справ і оборони СРСР № 493/513 від 29 грудня 1990 року. В останній відзначається, що загострення внутрішньополітичної обстановки в СРСР, зниження добробуту народу, падіння рівня виробництва вимагають від Президента, Верховної Ради, Кабінету міністрів СРСР термінових заходів, які зупинять сповзання країни до суцільного хаосу. Виконати це завдання може лише влада, яка користується довір'ям народу. Проголошена М. Горбачовим ідея перебудови одержала підтримку мас. Нині перебудова обмежується перефарбовуванням фасаду і не зачіпає підвалин тоталітарного режиму.

Саме про це свідчить використання армії для вирішення внутрішньополітичних проблем. Це вже призвело до кровопролиття у Тбілісі, Баку, Вільнюсі та Ризі.

У відповідності з Указом Президента та наказом міністрів внутрішніх справ і оборони СРСР № 493/513 від 29 грудня 1990 року, — підкреслюється в Заяві, — в країні фактично вводиться військовий стан. Армію зобов'язують посилити охорону громадського порядку та боротьбу з «правопорушеннями». Зокрема, озброєні стрілецькою зброєю патрулі вийдуть на вулиці «в разі ускладнення оперативної обстановки, в тому числі під час проведення масових виступів громадян».

Притаманне існуючому режиму лицемірство, — наголошується в документі, — спроба зберегти обличчя перед міжнародним співтовариством штовхають на подальшу фальсифікацію, називаючи введення військового стану боротьбою зі злочинністю і зміцненням правопорядку.

Валентин ЛАБУНСЬКИЙ,
оглядач «Голосу України».

ПРОБЛЕМА взаємодії, точніше — боротьби в людині ірраціонального і раціонального, духовного і плотського, психіки та інтелекту — все це найвищою мірою відбилося у творі Валер'яна Підмогильного «Повість без назви», сконденсовано в довершеній художній формі. Письменник виявив тут свою творчу зрілість на рівні митця й філософа. В. Підмогильний, може, як ніхто з тогочасних українських прозаїків, глибоко і вдумливо студіював не лише європейську літературу, а й філософію Спінози і Канта, Шопенгауера і Шпенглера, Ніцше і Фрейда. Письменник сам був у щоденній боротьбі своєї психіки й інтелекту: перша вбирала навколишню дійсність з її неймовірними буденними суперечностями, а другий — сягав одвічних висот вселюдськості, пізнання індивіда у всекосмічному русі природи. Впродовж творчого шляху переважало то те, то інше. В останньому творі, здається, автор дійшов певного синтезу. У крайньому разі, устами Городовського він проголосив кредо митця: «Показати людей і ідеї нашого часу в їхніх сутичках і перетворенні». Але для цього потрібно бути безкомпромісно правдивим і аналітичним, з пристрасним бажанням пізнати «гущину» життя. «Тоді ви не спатимете ночей. Ваші думки витимуть, як голодні собаки. І кожен рядок ви писатимете власною кров'ю, а це єдина фарба, що ніколи не втрачає блиску».

КОЛОС НА НИВІ СКОРБОТИ

ВІН прагнув це робити сам. І тому не раз, як згадували друзі його молодості, опинявся у глухому куті суперечностей між тим, що бачило його письменницьке око, і що вимагала ортодоксальна критика, озброєна ідеологічними гаслами. Тоді в нього опускалися руки, він довго не підходив до письмового столу, пояснюючи крізь гіркий усміх: «Не пишеться...». Не писалося й після 1 грудня 1934 року. Газети з номера в номер подавали матеріали про розслідування вбивства С. Кірова, про викриття терористів і організацій, що все те заподіяли. У Києві і Харкові ще напередодні з невідомих причин арештовано велику групу інтелігенції, серед якої були письменники К. Буревій, О. Влизько, А. Крушельницький, Д. Фальківський, В. Мисик, один з найближчих побратимів по «Ланці» й МАРСу — Г. Косинка. Незмовчний на несправедливість, прямий у судженнях, цей талановитий прозаїк уже тривалий час піддавався масованому цькуванню. Покликаючись до справедливості, він на весняній нараді київських письменників звернувся до них словами російського класика М. Некрасова: «Братья писатели! В нашей судьбе что-то лежит роковое...». Пишучи звіт про цю нараду, голова оргкомітету Спілки письменників на Україні І. Кулик недвозначно застеріг не лише Г. Косинку: «Коли він далі уперто чіплятиметься за елементи капіталізму, не витравлені в його свідомості, то така творчість його і його однодумців (їх, на щастя, не багато) — справді рокована. Навіть більшою мірою, ніж думає сам Косинка».

І ОСЬ пророцтво вже збувається... Перекладені Г. Косинкою «Мертві душі» М. Гоголя виходять без імені перекладача, а на титульній обкладинці книжки зазначено: «За редакцією В. Підмогильного» — письменник виручав друга. Йому ще повірили. Чи повірять завтра? І хто рятуватиме його твори й переклади? Для якого читача, якої доби?

6 грудня в Занківський будинок творчості приїхала схвильована дружина: «Учора в Києві заарештовано Євгена Плужника... Треба втікати!». Сумнівів більше не було — забирали найближчих. Але втікати нікуди не збирався. Куди, коли концтабором стає вся країна? Та й не в його це вдачі тікати, не вчинивши ані найменшого злочину. А куди втече весь народ, щойно перемелений жорнами страшного голодомору? І як потім називатися письменником цієї нації, коли кидаєш її в лиху годину?

ДУМАТИ так йому дозволялося ще дві доби. А 8 грудня 1934 року письменника Підмогильного вже не було. До Харкова, під конвоєм, їхав арештант, звинувачений у тому, що «є учасником контрреволюційної терористичної організації, яка ставила своєю метою організацію терору на керівників партії». До середини січня 1935 року він перебував у спецкорпусі Харківської в'язниці НКВС: десятиденний термін розгляду справи В. Підмогильного спеціальними постановами продовжували тричі. Слідчі вимагали зізнання в інкримінованих злочинах, письменник боронив свою честь до останку. Але сили були далеко нерівними, адже йшлося не тільки про логічну аргументацію. Публікації творів за кордоном, поїздка до Праги й Берліна в складі письменницької делегації (1928 рік) — це зв'язки із зовнішньою контрреволюцією, приятелювання з професором П. Єфремовим у Катеринославі, добрі стосунки з його братом — академіком С. Єфремовим у Києві, дружба з Г. Косинкою та М. Івченком — це підтримка внутрішньої ворожої діяльності. А ще зачитувалися свідчення раніше арештованих письменників (М. Ялового, С. Пилипенка, О. Слісаренка), вже зламаних морально й фізично, котрі визнали себе контрреволюціонерами і всіх своїх знайомих...

11 січня 1935 року В. Підмогильний визнав, що належав до «групи письменників-націоналістів з терористичними настроями у ставленні до вождів партії». До цієї «страшної» групи входили, крім нього, ще В. Поліщук та В. Вражливий (на той час вже заарештовані). Їх націоналізм і контрреволюційність полягали в тому, що, на думку письменників, «політика колективізації привела українське село до голоду». А «терористичними настроями», після самогубства М. Хвильового та М. Скрипника, вважалися розмови у вузькому колі про Постишева як «душителя українського народу».

27—28 березня у закритому судовому засіданні, без свідків, без захисників, було розглянуто справу № 0024. Іменем Союзу Радянських Соціалістичних Республік вирішилася майбутня доля непокірних творців художнього слова: «...позбавити волі терміном на десять років кожного з конфіскацією особисто приналежного майна... Вирок остаточний і оскарженню не підлягає». Велетенський архіпелаг ГУЛАГ чекав на свої нові жертви. В. Підмогильному пролягла дорога на українську Голгофу двадцятого століття — Соловки...

ЕПОПЕЯ перебування в спецізоляторі сумнозвісного всьому світові Соловецького монастиря — то ще мало досліджена остання сторінка життя письменника. Дивом уцілілі (дбайливо збережені незрадливими друзями сім'ї Підмогильних) 25 листів до дружини, матері й сестри з далекого північного краю проливають скупе світло на ту сторінку. Потерті часом аркуші то волають відчаєм восьмимісячної невідомості про долю родини, що, можливо, розплачується за його «злочинну діяльність» («Рідна Катю, листів до цього часу немає ні від тебе, ні від мами. Чекаю кожного дня, встаю з надією, лягаю з новою надією, що лист прийде завтра. Повинен же він коли-небудь прийти!»), то сповнені намаганням заспокоїти себе, дружину, а найбільше — недремне цензурне око неймовірним благополуччям самотнього ув'язнення («Камера в мене простора. До і після обіду маю прогулянки годину. Харчування достатнє, хліба і цукру мені цілком вистачає, обслуговування і чистота не залишають бажати чогось ліпшого»), то вражають готовністю порятувати дружину й семилітнього сина шляхом відречення від зв'язків з ним, «ворогом народу» («Влаштовуйся серйозно, міцно, і головне — не почувай себе зв'язаною зі мною. У тебе є дитина, а я — минуле. В попередньому листі я послав записку Ромі — шкодую про це тепер. Не треба йому нагадувати про мене, він ще малий, швидко забуде, і це добре»).

Проте ні дружина, ні син ніколи не переступили моральної межі. Вони десь на дні своїх зболілих душ лишили краплину віри в повернення справедливості, хоча дочекатися її змогла лише сама К. І. Червінська (Роман помер 20-літнім студентом). А тоді чекання вже під осінь 1937 року обернулося невідомістю, коли раптом урвалося листування, немовби у зв'язку з посиленням режиму на острові. Але то була неправда. Після повної реабілітації (в серпні 1956 року) було надіслано з Ленінграда копію свідоцтва про смерть, де зазначалося, що «Підмогильний Валер'ян Петрович помер 19 грудня 1941 року, віком 40 років. Причина смерті — рак печінки...» Це теж було неправдою...

ДО осені 1937 року, навіть у тих ізоляційних умовах табору особливого призначення письменник змушував себе творчо працювати. Спочатку він береться за перекладацтво, а потім і за оригінальне письмо. У листах згадується невелика повість про життя одного будинку, потім оповідання, а з весни 1936 року — постійні згадки про роман «Осінь 1929» — про початок колективізації на Україні. Але біля керма репресивної машини постав улюбленець Й. Сталіна, «залізний нарком» Єжов. До концтаборів цілодобово йшли залізничні ешелони, пливли баржі — раби XX століття прибували на ударні будови п'ятирічок. Соловки були переповнені. Від зайвого «баласту» можна й очиститися. А такими, найперш, виявилися політично неблагонадійні. Під величезним списком їхніх прізвищ Особлива трійка УНКВС Ленінградської області поставила вирок — «розстріляти». З листопада 1937 року, до двадцятиліттього ювілею Жовтневої революції, за браму Соловецького монастиря востаннє виводили «ворогів народу». Серед них були В. Підмогильний, М. Зеров, В. Поліщук, Г. Епік, Л. Курбас, М. Куліш...

ВІДРОДЖЕННЯ інтелектуальної прози настало в 60-х роках, переважно у творчості тодішніх молодих Б. Харчука, Гр. Тютюнника, Ю. Щербака, Р. Андріяшика, Вал. Шевчука. Щоправда, це покоління також читало В. Підмогильного лише в приватних бібліотеках, де зуміли вберегти його книжки. Жодна збірка його творів так і не вийшла аж до перебудовчих днів. У всіх попередніх академічних і вузівських курсах історії української літератури він так і продовжував залишатися проповідником песимізму й скептицизму, над яким, мовляв, тяжіли традиції декадентської, натуралістичної літератури та дрібнобуржуазне сприймання революційних подій. Сьогодні спокійно і недвозначно відкидаємо такі, в дусі вульгарного соціологізму, звинувачення. Адже бачимо справді неординарну особистість, талановитого письменника, чиї твори, за словами Валерія Шевчука, без натяжок маємо підстави зарахувати до класики української пожовтневої літератури.

Володимир МЕЛЬНИК.
Київ.

Сумнівів більше не було — забирали найближчих. Але втікати нікуди не збирався. Куди, коли концтабором — вся країна? Та й не в його це вдачі тікати, не вчинивши ані найменшого злочину. А куди втече весь народ, щойно перемелений жорнами страшного голодомору? І як потім називатися письменником цієї нації, коли кидаєш її в лиху годину?

Велетенський архіпелаг ГУЛАГ чекав на свої нові жертви. В. Підмогильному пролягла дорога на українську Голгофу двадцятого століття — Соловки...

ПЕРСИДСЬКА ЗАТОКА: ДЕНЬ за ДНЕМ

Гаряча лінія

Бомбардування не припиняються

Офіційні особи Сполучених Штатів заявили, що літаки антиіракської коаліції продовжують бомбардувати іракські аеропорти і командні пункти республіканської гвардії. Також знищено або серйозно пошкоджено більшість мостів на шляхах, які ведуть до оборонних позицій іракських військ у Кувейті. Представник британського командування повідомив, що 16 штурмовиків «Торнадо» розбомбили нафтову установку у західній частині Іраку. Інші союзні літаки знищили склад боєприпасів на південь від столиці Кувейту. За повідомленнями американських засобів масової інформації, в Індійський океан упав бомбардувальник B-52, який повертався на базу після бойового вильоту на Ірак. Врятовано трьох членів екіпажу.

Посол Ірану в Ісламабаді Мансурі заявив, що сто тисяч пакистанських добровольців, які висловили бажання воювати на боці Саддама Хусейна, не зможуть переїхати до Іраку через іранську територію. Іран дотримується нейтралітету і ніколи не дозволить цього, наголосив посол.

ПРОТЕСТИ В ЄГИПТІ

Декілька опозиційних партій Єгипту засудили операцію союзників, закликали до негайного припинення вогню в регіоні Персидської затоки і оголосили про плани проведення маршу за мир. На прес-конференції у Каїрі представники цих партій підкреслили, що вони виступають проти іракської окупації Кувейту, але вважають, що антиіракська коаліція намагається скористатися цією війною і знищити Ірак.

Наш прес-клуб

Очима зарубіжних колег

«Якщо «диктатор з Багдада», віддавши наказ про нанесення ракетного удару по Тель-Авіву, здійснює гігантський військовий тиск, то Ізраїль, що вирішує проблему зустрічного удару, чинить безпрецедентний дипломатичний тиск на всі столиці від Вашінгтона до Москви.

Саддам Хусейн намагається спровокувати серйозні наслідки, змішати усе на Близькому Сході і надати нинішній війні ідеологічного характеру. Він чудово розуміє, що це найсприятливіший грунт не тільки для перетягнення до свого табору арабського населення, але й для приведення у стан паралічу лідерів країн — учасниць антиіракської коаліції».

«Котід'єн де Парі» (Франція).

* * *

«Якщо ізраїльська держава дасть себе спровокувати на зустрічний удар, то мети Саддама Хусейна буде досягнуто. Тому інтересам самого Ізраїлю відповідає стриманість. Американське і радянське керівництво праві, вказуючи на небезпеку розширення конфлікту в разі ізраїльського удару. Слід зробити все, аби втримати Ізраїль від цього».

«Франкфуртер рундшау» (ФРН).

* * *

«За словами ізраїльських та американських офіційних осіб, співробітництво між адміністрацією Буша й Ізраїлем у відбитті ракетних ударів Іраку різко поліпшило американо-ізраїльські відносини після двох років зростаючої у них напруженості. Однак ці офіційні особи чудово усвідомлюють, що взаєморозуміння, яке у нинішній момент проявляють обидві країни, та участь американських солдат уперше в обороні Ізраїлю — наслідок, головним чином, збігу їхніх стратегічних інтересів, а не результат виявлення ними взаємної занепокоєності. Якщо ж ці інтереси зміняться, то те ж саме цілком може статися і з їхніми добрими почуттями один до одного».

«Нью-Йорк таймс» (США).

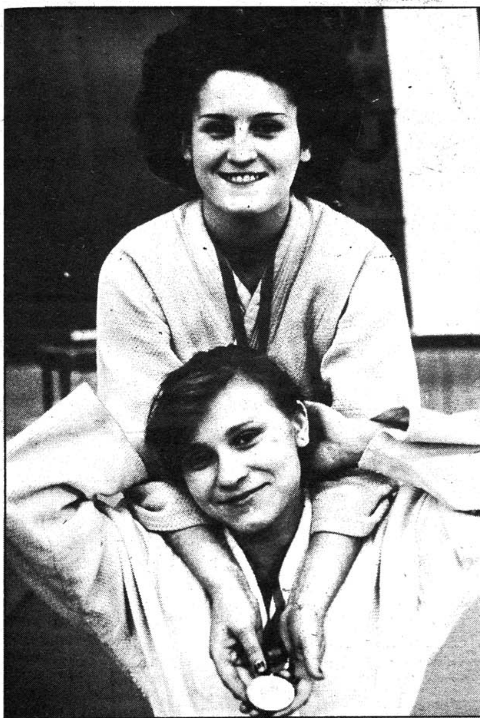
* * *

«У С. Хусейна може виникнути бажання атакувати Туреччину, щоб іще більше підняти власний авторитет в арабському світі. Вже зараз у нього є підстави стверджувати, що проти Іраку згуртувалися 28 держав».

«Таймс» (Великобританія).

Сесія Верховної Ради нашої республіки викликала щирий інтерес з боку дипломатичного корпусу, акредитованого у столиці України. На фото: Генеральний консул Федеративної Республіки Німеччина у Києві Хеннеке Граф фон Бассевітц та консул цього ж генерального консульства Кріста Мерк у залі пленарного засідання сесії. Фото Олександра КЛИМЕНКА.

З цими дівчатами приємно піти до кінотеатру, на танці. А ще — не страшно й нічними вулицями поблукати. І навіть без охорони міліцейсько-військового патруля можна обійтись. З такими подругами почуваєшся, мов за кам'яною стіною. Адже ці вродливі дівчатка — відмінні дзюдоїстки. О. ЧУГАЙ з Краматорська — чемпіонка СРСР, а В. МОРОЗ із Кіровограда — призерка всесоюзної першості.

Фото Миколи БОЧКА.

З ПОТОКУ ПОВІДОМЛЕНЬ

Хокей. Результати матчів чемпіонату СРСР серед клубів вищої ліги: ЦСКА — «Торпедо» (Ярославль) — 3:3, «Динамо» (Рига) — «Динамо» (Москва) — 1:0, «Хімік» (Воскресенськ) — «Сокіл» (Київ) — 8:5, «Торпедо» (Усть-Каменогорськ) — «Крила Рад» (Москва) — 2:7, «Торпедо» (Нижній Новгород) — «Спартак» (Москва) — 3:2, ЦСКА — «Динамо» (Москва) — 1:1, «Динамо» (Рига) — «Торпедо» (Ярославль) — 5:2.

Футбол. До Шотландії вилетіла збірна СРСР з футболу, яка завтра має зіграти товариський матч із місцевою національною командою. До складу радянського колективу включено: воротарів Уварова та Черчесова, польових гравців Кулькова, Цвейбу, Моха, Чернишова, Канчельскіса, Шалімова, М. Савичева, Д. Кузнецова, Татарчука, Коливанова, Юрана, Гецька та Мостового. В Глазго до них приєдналися Добровольський, Алейников і Горлукович, які грають у зарубіжних клубах. На жаль, капітан збірної СРСР Михайличенко не зможе прибути до Шотландії, бо саме завтра його клуб «Самдорія» гратиме матч 1/4 фіналу Кубка Італії з командою «Торіно».

* * *

Як відомо, 6 і 20 березня ФК «Динамо» (Київ) і ФК «Барселона» проведуть матчі 1/4 фіналу розиграшу Кубка кубків. Керівники клубів домовилися, що обидві сторони зобов'язуються прийняти по 134 болільників і надати їм безплатно місця на своїх стадіонах під час поєдинків за Єврокубок.

* * *

Слава Богу, достроково пішов у відставку футбольний арбітр міжнародної категорії з Швеції Ерік Фредрікссон. У наших прихильників футболу і гравців з ним особливі рахунки. Це Фредрікссон «не помітив» гру рукою Дієго Марадони у власному штрафному майданчику й не призначив пенальті, який міг докорінно змінити несприятливий для збірної СРСР підсумок матчу з аргентінцями на минулорічному чемпіонаті світу в Італії. А на попередньому світовому футбольному форумі в Мексіці не хто інший, як Фредрікссон, зарахував гол у ворота нашої команди, який забили з явного положення «поза грою». Це дозволило вийти до наступного кола її суперникам — бельгійцям.

Шведський арбітр (йому виповнилося 48 років), який обслуговував три світові чемпіонати і дві європейські першості, міг би судити міжнародні матчі ще два роки. Однак його «коники» добряче набридли ФІФА, і вона звернулася до Федерації футболу Швеції з проханням прибрати Фредрікссона «далі з очей». Що й було зроблено.

ПОГОДА

Як повідомили нашому кореспонденту з Гідрометеоцентру, 5—6 лютого у східній половині України без опадів, на решті території часом невеликий сніг. Вітер північно-східний і східний, 7—12 метрів на секунду. Температура вдень 10—17 градусів морозу, вночі 17—22, у північних і східних областях подекуди 25—30 градусів морозу.

По Київській області сьогодні вдень подекуди невеликий сніг. Вітер північно-східний, 7—12 метрів на секунду. Температура 10—15 градусів морозу.

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Відповідальний секретар Вітелій Суддя.

Черговий редактор — Володимир Савцов.

Автор макета — Анатолій Мироничев.

Змінний секретар — Леонід Підлужний.

Випусковий — Леонід Клюско.

Оформлення — Володимир Кисельов.

Коректори: Леся Онищенко, Валентина Лукеш, Євгенія Ораговська, Олена Чоповська, Галина Каблак.

Верстальники: Тетяна Балюк, Алла Будникова, Марія Солодюк, Ольга Яценко, Анатолій Артеменко, Сергій Скаженюк.

Лінотипісти — Тетяна Мухіна, Наталія Позняк.

Ордена Леніна комбінат друку видавництва «Радянська Україна», 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Індекс 60955.

Тираж 165.650.

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Зам. 03150241.